

भुवनहरि सिग्देलको खण्डकाव्यकारिता

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय,
नेपाली केन्द्रीय विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको
दसौं पत्रको प्रयोजनका निम्ति प्रस्तुत

शोध-पत्र

शोधार्थी
माधवप्रसाद लामिछाने
शैक्षिक सत्र (२०६२-२०६४)
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
बल्खु, काठमाडौं
२०६५

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय
नेपाली केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

सिफारिस-पत्र

नेपाली एम. ए. दोस्रो वर्ष (शैक्षिक सत्र २०६२/२०६४) का विद्यार्थी श्री माधवप्रसाद लामिछानेले 'भुवनहरि सिग्देलको खण्डकाव्यकारिता' शीर्षकमा यो स्नातकोत्तर शोधकार्य मेरा निर्देशनमा परिश्रमपूर्वक पूरा गर्नुभएको हो । यस शोधमा भुवनहरि सिग्देलको खण्डकाव्यकारिताका बारेमा गरिएको अध्ययन लामिछानेजीको मौलिक प्रतिभा र अध्ययनशीलताको प्रतिविम्ब हो । म उहाँको यस शोधकार्यसँग सन्तुष्ट छु र यसको मूल्याङ्कनका निम्ति सिफारिस गर्दछु ।

मिति : २०६५/७/१५

.....

डा. महादेव अवस्थी
शोधनिर्देक

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय
नेपाली केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

स्वीकृति-पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्कायअन्तर्गत प्राइभेट परीक्षामा सम्मिलित छात्र माधवप्रसाद लामिछानेले त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभाग स्नातकोत्तर (एम.ए) तहमा नेपाली विषयको दसौं पत्रको प्रयोजनका निम्ति तयार पार्नुभएको 'भुवनहरि सिग्देलको खण्डकाव्यकारिता' नामक शोध-पत्र स्वीकृत गरिएको छ ।

शोध-पत्र मूल्याङ्कन समिति

१. प्रा. राजेन्द्र सुवेदी .....
विभागीय प्रमुख

२. डा. महादेव अवस्थी .....
शोध निर्देशक

३. डा. पारसमणि भण्डारी .....
बाह्य परीक्षक

मिति : २०६५/७/२०

कृतज्ञताज्ञापन

प्रस्तुत 'भुवनहरि सिग्देलको खण्डकाव्यकारिता' नामक शोधपत्र मैले त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली विषयको स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौं पत्रको अध्ययन सम्पन्न गर्ने प्रयोजनका लागि तयार पारेको हुँ । यस शोधपत्रको लेखनका सिलसिलामा शोधनिर्देशकका रूपमा आवश्यक सल्लाह र मार्ग निर्देशन गर्ने कार्यमा आफ्नो अमूल्य समय दिनुहुने त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभागसँग आवद्ध आदरणीय गुरु डा. महादेव अवस्थीप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । साथै यस शोधपत्रको लेखनकार्यको थालनीपूर्व मैले मौखिक रूपमा राखेका विभिन्न जिज्ञासाहरूलाई भन्कट नमानी समाधान गरी शोधलेखनको मार्ग प्रस्ट्याइदिनुहुने नेपाली केन्द्रीय विभागका विभागाध्यक्ष आदरणीय प्राध्यापक श्री राजेन्द्र सुवेदीप्रति पनि म हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । शोधपत्रको तयारी कार्यको थालनीदेखि अन्तिम रूप दिने क्षणसम्म मलाई आवश्यक पर्दा पलपल सहयोग गर्नुहुने शोधनायक भुवनहरि सिग्देलको प्रशंसा जति गरे पनि थोरै हुने मैले ठानेको छु ।

प्रस्तुत शोधपत्र तयारीका क्रममा मलाई विभिन्न क्षेत्रबाट सहयोग गर्नुहुने आदरणीय व्यक्तित्वहरू कोषराज न्यौपाने, प्रेमप्रसाद चौलागाईं, केशवप्रसाद न्यौपाने, देवी नेपाल र रामहरि लम्साल लगायतलाई म यस प्रसङ्गमा हार्दिक धन्यवाद टर्क्याउन चाहन्छु । यसैगरी भुवनहरि सिग्देलकी जीवनसङ्गीनी देवकी शर्मा सिग्देल, छिमेकी रामहरि रिजाललाई पनि म यस बखत सम्भन योग्य ठान्दछु ।

यसैगरी मेरो अध्ययन कार्यलाई यो उचाइसम्म पुऱ्याउन मद्दत गर्नुहुने मेरा स्व. पिताश्री लेखनाथ लामिछाने, माता रेणुका लामिछाने, पूज्य दाजु शिशिर शर्मा, जीवनसङ्गीनी शान्ता लामिछानेप्रति पनि म सदा कृतज्ञ छु ।

मैले यो शोधकार्य सम्पन्न गर्ने क्रममा अध्ययन सुविधा लिन पुगेका संस्थाहरू र त्यसका पदाधिकारीहरू क्रमशः - त्रि.वि. केन्द्रीय पुस्तकालय परिवार, ने.प्र.प्र. पुस्तकालय परिवार, त्रिचन्द्र क्याम्पस पुस्तकालय परिवार, वाल्मीकि विद्यापीठ पुस्तकालय परिवार, संस्कृत छात्रावास पुस्तकालय परिवार र संस्कृत माध्यमिक विद्यालय पुस्तकालय परिवारका साथै कम्प्युटर टड्कणमा अहोरात्र खटी छोटो समयमै यस शोधपत्रको सुसाङ्खीकरण गरिदिनुहुने मित्र चित्रा न्यौपानेलाई पनि म हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा यो शोधपत्र मूल्याङ्कनका निम्ति त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभाग समक्ष पेश गर्दछु ।

मिति : २०६५/०७/१०

शोधार्थी

.....

माधवप्रसाद लामिछाने

नेपाली स्नातकोत्तर शिक्षण कार्यक्रम

त्रिभुवन विश्वविद्यालय (प्राइभेट)

बल्खु, काठमाडौं

शब्द-सङ्क्षेप

प्र.सं.	:	प्रथम संस्करण
द्वि.सं.	:	द्वितीय संस्करण
तृ.सं.	:	तृतीय संस्करण
चौ.सं.	:	चौथो संस्करण
ने.रा.प्र.प्र.	:	नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
वि.सं.	:	विक्रम संवत्
इ.सं.	:	इस्वी सन्
सम्पा.	:	सम्पादक
पृ.	:	पृष्ठ
इ.पू.	:	ईशा पूर्व
त्रि.वि.	:	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
त्रि.ब.क्या.	:	त्रिचन्द्र बहुमुखी क्याम्पस
सा.प्र.	:	साभा प्रकाशन
प्रा.वि.	:	प्राथमिक विद्यालय
मा.वि.	:	माध्यमिक विद्यालय
ना.सु.	:	नायब सुब्बा
रा.क.के.	:	राष्ट्रिय कम्प्युटर केन्द्र
एस्.एल.सी.	:	स्कूल लिभिड सर्टिफिकेट
आइ.ए.	:	इन्टर मिडिएट अफ आर्टस्
बी.ए.	:	ब्याचलर्स अफ आर्टस्
प्रा.लि.	:	प्राइभेट लिमिटेड
ने.प्र.प्र.	:	नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान (हाल परिवर्तित नाम)
रा.दै.	:	राष्ट्रिय दैनिक
सा.	:	साप्ताहिक
पं.	:	पण्डित
डा.	:	डाक्टर
वि.नि.	:	विद्यालय निरीक्षक